

32004L0083

30.9.2004

URADNI LIST EVROPSKE UNIJE

L 304/12

DIREKTIVA SVETA 2004/83/ES**z dne 29. aprila 2004****o minimalnih standardih glede pogojev, ki jih morajo izpolnjevati državljani tretjih držav ali osebe brez državljanstva, da se jim prizna status begunca ali osebe, ki iz drugih razlogov potrebuje mednarodno zaščito, in o vsebini te zaščite**

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti in zlasti točk 1(c), 2(a) in 3(a) člena 63 Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Komisije ⁽¹⁾,ob upoštevanju mnenja Evropskega parlamenta ⁽²⁾,ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora ⁽³⁾,ob upoštevanju mnenja Odbora regij ⁽⁴⁾,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Skupna azilna politika, vključno s skupnim evropskim azilnim sistemom, je sestavni del cilja Evropske unije postopnega oblikovanja območja svobode, varnosti in pravice, odprtega osebam, ki jih okoliščine prisilijo k legitimnemu iskanju zaščite v Skupnosti.

(2) Evropski Svet je na posebnem zasedanju v Tampereju dne 15. in 16. oktobra 1999 soglašal, da si bo prizadeval za oblikovanje skupnega evropskega azilnega sistema, ki bo temeljil na popolni in splošni uporabi Ženevske konvencije o statusu beguncev z dne 28. julija 1951 (v nadaljevanju „Ženevska konvencija“), kot jo dopolnjuje Newyorški protokol z dne 31. januarja 1967 (v nadaljevanju „Protokol“), s čimer se bo potrdilo načelo nevračanja in se bo zagotovilo, da nihče ne bo poslan nazaj na področje, kjer je trpel preganjanje.

(3) Ženevska konvencija in Protokol predstavljata temelja mednarodne pravne ureditve za zaščito beguncev.

(4) Sklepi iz Tampereja predvidevajo, da mora skupni evropski azilni sistem kratkoročno vključevati približevanje pravil o priznavanju statusa beguncev in vsebini statusa begunca.

(5) Sklepi iz Tampereja predvidevajo tudi, da je treba pravila o statusu begunca dopolniti z ukrepi o subsidiarnih oblikah zaščite, s čimer se zagotovi ustrezen status vsaki osebi, ki potrebuje takšno zaščito.

(6) Glavni cilj te direktive je po eni strani zagotoviti, da države članice uporabljajo skupna merila za ugotavljanje, katere osebe resnično potrebujejo mednarodno zaščito, po drugi strani pa zagotoviti, da je v vseh državah članicah tem osebam na voljo določena minimalna raven ugodnosti.

(7) Približevanje pravil o priznavanju in vsebini statusa begunca in osebe s subsidiarno zaščito naj pripomore k omejevanju sekundarnega gibanja prosilcev za azil med državami članicami v primerih, ko takšno gibanje povzročajo le razlike med pravnimi okvirji.

(8) V sami naravi minimalnih standardov je, da morajo imeti države članice možnost uvesti ali ohraniti ugodnejše določbe za državljane tretjih držav ali osebe brez državljanstva, ki državo članico prosijo za mednarodno zaščito, kadar takšna prošnja temelji na tem, da je oseba bodisi begunec v smislu člena 1(A) Ženevske konvencije ali oseba, ki potrebuje mednarodno zaščito iz drugačnih razlogov.

(9) Državljan tretjih držav ali osebe brez državljanstva, ki jim je dovoljeno ostati na ozemljih držav članic iz razlogov, ki ne izhajajo iz potrebe po mednarodni zaščiti, temveč iz razlogov, ki izhajajo iz diskrecijske odločitve, ki temelji na razlogih sočutja ali humanitarnosti, ne sodijo na področje uporabe te direktive.

(10) Ta direktiva upošteva temeljne pravice in spoštuje načela, priznana zlasti z Listino o temeljnih pravicah Evropske unije. Ta direktiva si prizadeva zlasti zagotoviti polno spoštovanje človekovega dostojanstva in pravice azila prosilcev za azil in družinskih članov, ki jih spremljajo.

(11) Pri obravnavanju oseb, ki sodijo na področje uporabe te direktive, so države članice vezane z obveznostmi iz mednarodnih instrumentov, katerih pogodbenice so in ki preprečujejo diskriminacijo.

⁽¹⁾ UL C 51 E, 26.2.2002, str. 325.

⁽²⁾ UL C 300 E, 11.12.2003, str. 25.

⁽³⁾ UL C 221, 17.9.2002, str. 43.

⁽⁴⁾ UL C 278, 14.11.2002, str. 44.

- (12) „Korist otroka“ mora biti najpomembnejše vodilo držav članic pri izvajanju te direktive.
- (13) Ta direktiva ne posega v Protokol o azilu za državljane držav članic Evropske unije, ki je priložen k Pogodbi o ustanovitvi Evropske skupnosti.
- (14) Priznanje statusa begunca je ugotovitveni akt.
- (15) Posvetovanja z visokim komisarjem Združenih narodov za begunce lahko prinesejo dragocene napotke državam članicam pri določanju statusa begunca skladno s členom 1 Ženevske konvencije.
- (16) Določijo naj se minimalni standardi za opredelitev in vsebino statusa begunca, ki pristojnim nacionalnim organom držav članic pomagajo pri uporabi Ženevske konvencije.
- (17) Treba je uvesti skupna merila za priznavanje statusa begunca proslcem za azil v smislu člena 1 Ženevske konvencije.
- (18) Treba je uvesti zlasti skupne koncepte potreb po zaščiti, ki se pojavijo na kraju samem („*sur place*“); virov škode in zaščite; notranje zaščite; in preganjanja, vključno z razlogi za preganjanje.
- (19) Zaščito lahko nudi ne le država, temveč tudi stranke ali organizacije, vključno z mednarodnimi organizacijami, ki izpolnjujejo pogoje te direktive in ki nadzorujejo regijo ali večje območje na ozemlju države.
- (20) Pri oceni prošenj mladoletnikov za mednarodno zaščito morajo države članice upoštevati posebne oblike preganjanja otrok.
- (21) Prav tako je treba uvesti skupni koncept „pripadnosti določeni družbeni skupini“ kot razlog za preganjanje.
- (22) Dejanja, ki nasprotujejo namenom in načelom Združenih narodov, so navedena v Preambuli in členih 1 in 2 Listine Združenih narodov in so med drugim zajeta v resolucijah Združenih narodov o ukrepih boja proti terorizmu, ki razglašajo, da so „dejanja, metode in praksa terorizma v nasprotju z nameni in načeli Združenih narodov“ in da je „namerno financiranje, načrtovanje in spodbujanje terorističnih dejanj prav tako v nasprotju z nameni in načeli Združenih narodov“.
- (23) Kot je navedeno v členu 14, lahko „status“ vključuje tudi status begunca.
- (24) Treba je določiti tudi minimalne standarde za opredelitev in vsebino statusa subsidiarne zaščite. Subsidiarna zaščita naj bo dopolnilna in dodatna oblika zaščite beguncev, ki jo vsebuje Ženevska konvencija.
- (25) Treba je uvesti merila, na podlagi katerih se proslcem za mednarodno zaščito priznava pravica do subsidiarne zaščite. Ta merila naj izhajajo iz mednarodnih obveznosti v okviru instrumentov o človekovih pravicah in prakse na tem področju, ki obstajajo v državah članicah.
- (26) Nevarnosti, ki jim je na splošno izpostavljeno prebivalstvo ali del prebivalstva države, same zase običajno ne predstavljajo individualne grožnje, ki bi jo priznavali kot resno škodo.
- (27) Družinski člani so zgolj zaradi povezanosti z beguncem običajno izpostavljeni dejanjem preganjanja na način, ki predstavlja podlago za status begunca.
- (28) Pojma nacionalne varnosti in javnega reda vključujeta tudi primere, v katerih državljan tretje države pripada organizaciji, ki podpira mednarodni terorizem, ali podpira takšno organizacijo.
- (29) Čeprav ugodnosti družinskim članom upravičenca do statusa subsidiarne zaščite niso vedno enake ugodnostim priznanega upravičenca, morajo biti poštene v primerjavi z ugodnostmi, ki jih prejemajo upravičenci do statusa subsidiarne zaščite.
- (30) V mejah, ki jih določajo mednarodne obveznosti, lahko države članice določijo, da je za dodelitev ugodnosti glede dostopa do zaposlitve, socialne blaginje, zdravstvene oskrbe in integracijskih zmogljivosti potrebna predhodna izdaja dovoljenja za prebivanje.
- (31) Ta direktiva se ne uporablja za finančne ugodnostih, ki jih države članice dodeljujejo za spodbujanje izobraževanja in usposabljanja.
- (32) Upoštevati je treba praktične težave, s katerimi se soočajo upravičenci do statusa begunca ali subsidiarne zaščite pri ugotavljanju verodostojnosti tujih diplom, spričeval ali drugih dokazil o formalni izobrazbi.
- (33) V izogib socialnim stiskam je zlasti primerno, da se upravičencem do statusa begunca ali subsidiarne zaščite v okviru socialne pomoči brez diskriminacije zagotovi ustrezno socialno blaginjo in sredstva za preživljanje.

(34) Pri socialni pomoči in zdravstveni oskrbi je treba oblike in podrobnosti dodeljevanja osnovnih ugodnosti upravičencem do statusa subsidiarne zaščite določiti z nacionalnim pravom. Možnost omejevanja ugodnosti za upravičence do statusa subsidiarne zaščite na osnovne ugodnosti je treba razumeti v smislu, da ta pojem zajema vsaj minimalno dohodkovno podporo, varstvo za primer bolezni, nosečnosti in starševstva, kolikor je to zagotovljeno državljanom skladno z zakonodajo zadevne države članice.

(35) Dostop do zdravstvene oskrbe, vključno s telesnim in duševnim zdravstvenim varstvom, je treba zagotoviti upravičencem do statusa begunca ali subsidiarne zaščite.

(36) Izvajanje te direktive se mora redno ocenjevati, pri čemer se upošteva zlasti spremembe mednarodnih obveznosti držav članic glede nevračanja oseb, spremembe trga dela v državah članicah, pa tudi razvoj skupnih osnovnih načel za integracijo.

(37) Ker ciljev predlagane direktive, in sicer vzpostavitve minimalnih standardov za priznanje mednarodne zaščite državljanom tretjih držav in osebam brez državljanstva s strani držav članic in vsebine zagotovljene zaščite, države članice ne morejo zadovoljivo doseči in ker te cilje zaradi obsega in učinkov te direktive lažje doseže Skupnost, Skupnost lahko sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe. Skladno z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta direktiva ne prekoračuje okvirov, ki so potrebni za doseganje teh ciljev.

(38) V skladu s členom 3 Protokola o stališču Združenega kraljestva in Irske, ki je priložen k Pogodbi o Evropski uniji in k Pogodbi o ustanovitvi Evropske skupnosti, je Združeno kraljestvo v pismu z dne 28. januarja 2002 uradno izrazilo željo po sodelovanju pri sprejetju in uporabi te direktive.

(39) V skladu s členom 3 Protokola o stališču Združenega kraljestva in Irske, ki je priložen k Pogodbi o Evropski uniji in k Pogodbi o ustanovitvi Evropske skupnosti, je Irska v pismu z dne 13. februarja 2002 uradno izrazila željo po sodelovanju pri sprejetju in uporabi te direktive.

(40) Danska v skladu s členoma 1 in 2 Protokola o stališču Danske, ki je priložen k Pogodbi o Evropski uniji in Pogodbi o ustanovitvi Evropske skupnosti, ne sodeluje pri sprejetju te direktive in je direktiva zato ne zavezuje niti je ni dolžna uporabljati –

SPREJEL NASLEDNJO DIREKTIVO:

POGLAVJE I

SPLOŠNE DOLOČBE

Člen 1

Vsebina in področje uporabe

Namen te direktive je določitev minimalnih standardov glede pogojev, ki jih morajo izpolnjevati državljanji tretjih držav ali osebe brez državljanstva, da se jim prizna status begunca ali osebe, ki iz drugih razlogov potrebuje mednarodno zaščito, in o vsebini te zaščite.

Člen 2

Opredelitve pojmov

V tej direktivi:

- (a) „mednarodna zaščita“ pomeni status begunca in status subsidiarne zaščite, kot sta opredeljena v točkah (d) in (f);
- (b) „Ženevska konvencija“ pomeni Konvencijo o statusu beguncev, sestavljeno v Ženevi dne 28. julija 1951, kot je bila spremenjena z Newyorškim protokolom z dne 31. januarja 1967;
- (c) „begunec“ pomeni državljan tretje države, ki se zaradi utemeljenega strahu pred preganjanjem zaradi rasne, verske, nacionalne pripadnosti, političnega prepričanja ali pripadnosti določeni družbeni skupini nahaja izven države, katere državljan je, in ne more ali zaradi tega strahu noče izkoristiti zaščite te države, ali osebo brez državljanstva, ki se nahaja izven prejšnje države stalnega prebivališča zaradi enakih razlogov, kot so navedeni zgoraj, in se zaradi tega strahu noče vrniti vanjo, in za katero se ne uporablja člen 12;
- (d) „status begunca“ pomeni priznanje državljanu tretje države ali osebe brez državljanstva kot begunca s strani države članice;
- (e) „oseba, upravičena do subsidiarne zaščite“ pomeni državljan tretje države ali osebo brez državljanstva, ki ni opredeljena kot begunec, a je bilo v zvezi z njim dokazano, da obstajajo utemeljeni razlogi za prepričanje, da bi se zadevna oseba, če bi se vrnila v izvorno državo, ali v primeru osebe brez državljanstva, v prejšnjo državo stalnega prebivališča, soočila z utemeljenim tveganjem, da utrpi resno škodo, kot je opredeljena v členu 15, in za katero se člen 17(1) in (2) ne uporablja, in ki zaradi takega tveganja noče izkoristiti zaščite te države;

(f) „status subsidiarne zaščite“ pomeni priznanje državljana tretje države ali osebe brez državljanstva kot osebe, upravičene do subsidiarne zaščite, s strani države članice;

(g) „prošnja za mednarodno zaščito“ pomeni prošnjo državljana tretje države ali osebe brez državljanstva za zaščito s strani države članice, ki se lahko razume kot prošnja za status begunca ali subsidiarne zaščite, in ki ne zahteva izrecno druge vrste zaščite izven področja uporabe te direktive, za katero se lahko zaprosi posebej;

(h) „družinski člani“ v primeru, da je družina že obstajala v izvorni državi, pomeni v zvezi s prošnjo za mednarodno zaščito naslednje člane družine upravičenca do statusa begunca ali subsidiarne zaščite, prisotne v isti državi članici:

— zakonskega partnerja upravičenca do statusa begunca ali subsidiarne zaščite ali njegovega izvenzakonskega partnerja v stalnem razmerju, kadar zakonodaja ali praksa zadevne države članice v okviru zakonodaje o tujcih neporočene pare obravnava na način, primerljiv s poročenimi pari,

— mladoletne otroke para iz prve alineje ali upravičenca do statusa begunca ali subsidiarne zaščite pod pogojem, da so neporočeni in nepreskrbljeni in ne glede na to, ali so bili rojeni v zakonski ali izvenzakonski zvezi ali posvojeni, kot je opredeljeno z nacionalnim pravom;

(i) „mladoletniki brez spremstva“ pomeni državljanke tretjih držav ali osebe brez državljanstva, mlajše od osemnajst let, ki na ozemlje držav članic pridejo brez spremstva odraslega, ki je zanje odgovoren po zakonu ali običajih, dokler takšna oseba zanje ne začne dejansko skrbeti; izraz vključuje mladoletnike, ki ostanejo brez spremstva po vstopu na ozemlje države članice;

(j) „dovoljenje za prebivanje“ pomeni vsako dovoljenje ali pooblastilo, ki ga izdajo organi države članice v obliki, določeni z zakonodajo te države, in ki državljanu tretje države ali osebi brez državljanstva omogoča prebivanje na njenem ozemlju;

(k) „izvorna država“ pomeni državo/države, katerih državljan je oseba, pri osebah brez državljanstva pa nekdanjo državo/države stalnega prebivališča.

Člen 3

Ugodnejši standardi

Države članice lahko uvedejo ali ohranijo ugodnejše standarde za opredelitev osebe kot begunca ali osebe, upravičene do subsidiarne zaščite, in za določitev vsebine mednarodne zaščite, kolikor so ti standardi združljivi s to direktivo.

POGLAVJE II

OBRAVNAVANJE PROŠENJ ZA MEDNARODNO ZAŠČITO

Člen 4

Obravnavanje dejstev in okoliščin

1. Države članice lahko naložijo prosilcu dolžnost, da čimprej predloži vse potrebne elemente za utemeljitev prošnje za mednarodno zaščito. Dolžnost države članice je, da v sodelovanju s prosilcem obravnava ustrezne elemente prošnje.

2. Elementi iz odstavka 1 so izjave prosilca in vsa dokumentacija, s katero razpolaga prosilec, glede svoje starosti, porekla, vključno s poreklom ustreznih sorodnikov, identitete, državljanstva(-ev), nekdanje(-ih) držav(e) in kraja(-ev) stalnega prebivališča, prejšnjih prošenj za azil, prepotovanih poti, osebnih in potnih listih ter razlogov za prošnjo za mednarodno zaščito.

3. Obravnava prošnje za mednarodno zaščito se izvede v vsakem posameznem primeru posebej in upošteva naslednje:

(a) vsa ustrezna dejstva, ki se nanašajo na izvorno državo v času odločanja o prošnji, vključno z zakoni in predpisi izvorne države in načinom njihovega izvajanja;

(b) ustrezne izjave in dokumentacijo, ki jo predloži prosilec, vključno z informacijami o tem, ali je prosilec potrjen ali izpostavljen preganjanju ali resni škodi;

(c) individualni položaj in osebne okoliščine prosilca, vključno z dejavniki, kot so poreklo, spol in starost, za oceno dejstva, ali bi na podlagi prosilčevih osebnih okoliščin dejanja, ki jim je prosilec izpostavljen ali bi jim bil lahko izpostavljen, pomenila preganjanje ali resno škodo;

(d) ali so imele dejavnosti prosilca od odhoda iz izvorne države izključni ali poglobljeni namen ustvarjanja potrebnih pogojev za prošnjo za mednarodno zaščito, z namenom ocene, ali bo prosilec ob vrnitvi v to državo zaradi teh dejavnosti izpostavljen preganjanju ali resni škodi;

(e) ali se od prosilca lahko utemeljeno pričakuje, da bo izkoristil zaščito druge države, kjer lahko uveljavlja državljanstvo.

4. Dejstvo, da je prosilec že bil izpostavljen preganjanju ali mu je že bila povzročena resna škoda ali se mu je s takšnim preganjanjem ali škodo neposredno grozilo, je resen znak prosilčevega utemeljenega strahu pred preganjanjem ali utemeljenim tveganjem resne škode, razen če obstajajo utemeljeni razlogi za prepričanje, da se takšno preganjanje ali resna škoda ne bo ponovila.

5. Kadar države članice uporabljajo načelo, po katerem je dolžan prošnjo za mednarodno zaščito utemeljiti prosilec in kadar vidiki izjav prosilca niso utemeljeni z dokumentarnimi ali drugimi dokazi, teh vidikov ni treba potrditi, kadar so izpolnjeni naslednji pogoji:

- (a) prosilec se je kar najbolj potrudil za utemeljitev svoje prošnje;
- (b) vsi ustrezni elementi, ki so na voljo prosilcu, so bili predloženi, glede morebitne odsotnosti drugih ustreznih elementov pa je bila podana zadovoljiva razlaga;
- (c) ugotovljeno je, da so prosilčeve izjave skladne in verjetne in ne nasprotujejo dostopnim specifičnim in splošnim informacijam, povezanim s prosilčevim primerom;
- (d) prosilec je zaprosil za mednarodno zaščito kakor hitro je bilo to mogoče, razen če lahko prosilec izkaže utemeljen razlog, zakaj tega ni storil; in
- (e) ugotovljena je bila splošna verodostojnost prosilca.

Člen 5

Potreba po mednarodni zaščiti, ki se pojavi *sur place*

1. Utemeljen strah pred preganjanjem ali utemeljeno tveganje resne škode lahko temeljita na dogodkih, do katerih je prišlo, odkar je prosilec zapustil izvorno državo.
2. Utemeljen strah pred preganjanjem ali utemeljeno tveganje resne škode lahko temeljita na dejavnostih, pri katerih je sodeloval prosilec, odkar je zapustil izvorno državo, zlasti kadar se ugotovi, da te dejavnosti predstavljajo izraz in nadaljevanje prepričanj ali usmeritev, ki jih je prosilec zagovarjal že v izvorni državi.
3. Brez poseganja v Ženevsko konvencijo lahko države članice določijo, da se prosilcu, ki vloži naknadno prošnjo, načeloma ne prizna status begunca, če tveganje preganjanja temelji na okoliščinah, ki jih je prosilec ustvaril po lastni odločitvi po odhodu iz izvorne države.

Člen 6

Subjekti preganjanja ali resne škode

Subjekti preganjanja ali resne škode so lahko:

- (a) država;
- (b) stranke ali organizacije, ki nadzorujejo državo ali bistveni del ozemlja države;
- (c) nedržavni subjekti, če je mogoče dokazati, da subjekti iz točk (a) in (b), vključno z mednarodnimi organizacijami, niso sposobni ali nočejo nuditi zaščite pred preganjanjem ali resno škodo, kot sta opredeljena v členu 7.

Člen 7

Subjekti zaščite

1. Zaščito lahko nudi:
 - (a) država; ali
 - (b) stranke ali organizacije, vključno z mednarodnimi organizacijami, ki nadzorujejo državo ali bistveni del ozemlja države.
2. Zaščita se načelno nudi, kadar subjekti iz odstavka 1 sprejmejo razumne ukrepe za preprečitev preganjanja ali resne škode, med drugim z vodenjem učinkovitega pravnega sistema za odkrivanje, pregon in kaznovanje dejanj, ki pomenijo preganjanje ali resno škodo, prosilec pa ima dostop do takšne zaščite.
3. Pri ocenjevanju, ali mednarodna organizacija nadzoruje državo ali bistveni del njenega ozemlja in nudi zaščito, kot je opisana v odstavku 2, države članice upoštevajo vse napotke, ki jih nudijo ustrezni akti Sveta.

Člen 8

Notranja zaščita

1. V okviru obravnavanja prošnje za mednarodno zaščito lahko države članice odločijo, da prosilec ne potrebuje mednarodne zaščite, če v delu njegove izvorne države ni utemeljenega strahu pred preganjanjem ali utemeljenega tveganja resne škode in če se od prosilca lahko razumno pričakuje, da bo bival v tem delu države.
2. Pri ugotavljanju, ali je del izvorne države ustreza odstavku 1, države članice v trenutku odločanja o prošnji upoštevajo splošne okoliščine, ki prevladujejo v tem delu države, in osebne okoliščine prosilca.
3. Odstavek 1 se lahko uporablja ne glede na tehnične ovire vrnitve v izvorno državo.

POGLAVJE III

POGOJI, KI JIH MORAJO IZPOLNJEVATI BEGUNCI

Člen 9

Dejanja preganjanja

1. Dejanja preganjanja v smislu člena 1A Ženevske konvencije morajo:
 - (a) biti dovolj resne narave ali dovolj ponavljajoča, da predstavljajo hudo kršitev temeljnih človekovih pravic, zlasti pravic, od katerih odstopanja niso mogoča po členu 15(2) Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svobosčin; ali

(b) predstavljati akumulacijo različnih ukrepov, vključno s kršitvami človekovih pravic, ki je dovolj huda, da vpliva na posameznika na podoben način kot je opisano v točki (a).

2. Dejanja preganjanja, opredeljena v odstavku 1, imajo lahko med drugim naslednje oblike:

(a) dejanja fizičnega ali psihičnega nasilja, vključno z dejanji spolnega nasilja;

(b) pravni, upravni, policijski in/ali sodni ukrepi, ki so sami po sebi diskriminatorni ali izvedeni na diskriminatoren način;

(c) pregon ali kazen, ki je nesorazmerna ali diskriminatorna;

(d) odrekanje sodnega varstva, kar ima za posledico nesorazmerno ali diskriminatorno kazen;

(e) pregon ali kazen zaradi zavrnitve služenja vojaškega roka v spopadu, kjer bi služenje vojaškega roka vključevalo kazniva dejanja ali dejanja, ki spadajo med izključitvene klavzule, navedene v členu 12(2);

(f) dejanja, ki so povezana s spolom ali usmerjena na otroke.

3. Skladno s členom 2(c) mora obstajati povezava med razlogi iz člena 10 in dejanji preganjanja, kot so določena v odstavku 1.

Člen 10

Razlogi za preganjanje

1. Države članice pri ocenjevanju razlogov za preganjanje upoštevajo naslednje elemente:

(a) koncept rase zajema zlasti vprašanja barve, porekla ali pripadnosti določeni etnični skupini;

(b) koncept veroizpovedi zajema zlasti teistična, neteistična in ateistična prepričanja, sodelovanje ali nesodelovanje pri zasebnih ali javnih formalnih verskih obredih posamično ali v skupnosti drugih oseb, druga verska dejanja ali izraze prepričanja ali oblike osebnega ali skupnega vedenja, ki temelji na kakršnem koli verskem prepričanju ali izhaja iz njega;

(c) koncept nacionalne pripadnosti ni omejen na državljanstvo ali njegovo odsotnost, temveč zajema zlasti pripadnost skupini, ki jo določa kulturna, etnična ali jezikovna identiteta, skupno zemljepisno ali politično poreklo ali odnos do prebivalcev druge države;

(d) skupina šteje za določeno družbeno skupino zlasti v naslednjih primerih:

— kadar je članom te skupine skupna prirojena lastnost ali skupno poreklo, ki je nespremenljivo, ali značilnost ali prepričanje, ki je tako temeljnega pomena za identiteto ali

zavedanje, da se osebe ne sme prisiliti, naj se mu odreče, in

— kadar ima skupina v ustrezni državi razločno identiteto, saj jo družba, ki jo obkroža, dojema kot različno;

v odvisnosti od okoliščin v izvorni državi lahko določena družbeno skupina zajema skupino, ki temelji na skupni lastnosti spolne usmerjenosti. Spolne usmerjenosti se ne sme razumeti kot nečesa, kar vključuje dejanja, ki po nacionalnem pravu držav članic veljajo za kazniva. Vidiki, povezani s spolom, se lahko upoštevajo, ne da bi sami po sebi pomenili domnevo za uporabo tega člena;

(e) koncept političnega prepričanja zajema zlasti imeti neko mnenje, stališče ali prepričanje o zadevi, povezani s potencialnimi subjekti preganjanja, navedenimi v členu 6, in z njihovo politiko ali metodami, ne glede na to, ali je prosilec v skladu s tem mnenjem, stališčem ali prepričanjem tudi ravnal.

2. Pri ocenjevanju dejstva, ali ima prosilec utemeljen strah pred preganjanjem, ni pomembno, ali prosilec dejansko ima rasne, verske, nacionalne, družbene ali politične lastnosti, ki se preganjajo, pod pogojem, da takšne značilnosti prosilcu pripisuje subjekt preganjanja.

Člen 11

Prenehanje

1. Državljan tretje države ali oseba brez državljanstva preneha biti begunec, če:

(a) prostovoljno sprejme zaščito države, katere državljan je; ali

(b) državljanstvo po njegovi izgubi prostovoljno ponovno pridobi; ali

(c) je pridobil novo državljanstvo in uživa zaščito države, ki mu ga je podelila; ali

(d) se je prostovoljno vrnil v državo, ki jo je zapustil in v katero se ni vračal zaradi strahu pred preganjanjem; ali

(e) zaradi prenehanja okoliščin, zaradi katerih so mu priznali status begunca, več ne more zavračati zaščite države, katere državljan je;

(f) se kot oseba brez državljanstva zaradi prenehanja okoliščin, zaradi katerih so mu priznali status begunca, lahko vrne v prejšnjo državo stalnega prebivališča.

2. Pri obravnavanju točk (e) in (f) odstavka 1 države članice upoštevajo, ali je sprememba okoliščin dovolj pomembna in trajna, da begunčevega strahu pred preganjanjem več ne morejo šteti za utemeljenega.

Člen 12

Izključitev

1. Državljan tretje države ali oseba brez državljanstva ne more biti begunec, če:

- (a) sodi na področje uporabe člena 1 D Ženevske konvencije glede zaščite ali pomoči organov ali uradov Združenih narodov, razen visokega komisarja Združenih narodov za begunce. Kadar je takšna zaščita ali pomoč prenehala iz katerega koli razloga, ne da bi se položaj takšne osebe dokončno uredil skladno z ustreznimi resolucijami, ki jih je sprejela Generalna skupščina Združenih narodov, so takšne osebe avtomatično upravičene do ugodnosti iz te direktive;
- (b) pristojni organi države, v kateri je pridobila stalno prebivališče, ugotovijo, da ima pravice in dolžnosti, ki izhajajo iz državljanstva te države, ali enakovredne pravice in dolžnosti.

2. Državljan tretje države ali oseba brez državljanstva ne more imeti statusa begunca, če obstajajo tehtni razlogi za domnevo:

- (a) da je storil kaznivo dejanje proti miru, vojni zločin ali zločin proti človeštvu, kot so opredeljeni v mednarodnih instrumentih, ki določajo takšna kazniva dejanja;
- (b) da je storil težje nepolitično kaznivo dejanje izven države sprejemnice, preden ga je ta sprejela kot begunca (tj. preden mu je izdala dovoljenje za prebivanje, ki je temeljilo na podelitvi statusa begunca); tudi če so storjena zaradi domnevno političnih ciljev se lahko izredno kruta dejanja štejejo za težja nepolitična kazniva dejanja;
- (c) da je kriv dejanj, ki nasprotujejo namenom in načelom Združenih narodov, določenim v Preambuli in členih 1 in 2 Listine Združenih narodov.

3. Odstavek 2 se uporablja za osebe, ki napeljujejo k izvrševanju kaznivih dejanj ali dejavnosti, navedenih v tem odstavku, ali pri njih kako drugače sodelujejo.

POGLAVJE IV

STATUS BEGUNCA

Člen 13

Priznanje statusa begunca

Države članice priznajo status begunca državljanu tretje države ali osebi brez državljanstva, ki izpolnjuje pogoje za begunca v skladu s poglavjema II in III.

Člen 14

Preključitev, odprava ali zavrnitev podaljšanja statusa begunca

1. Pri prošnjah za mednarodno zaščito, ki so vložene po začetku veljavnosti te direktive, države članice prekličejo, odpravijo ali zavrnejo podaljšanje statusa begunca državljana tretje države ali osebe brez državljanstva, ki mu ga je priznal vladni, upravni, sodni ali parasodni organ, če je ta oseba prenehala biti begunec skladno s členom 11.

2. Brez poseganja v dolžnost begunca, da skladno s členom 4(1) razkrije vsa ustrezna dejstva in predloži vso ustrezno dokumentacijo, s katero razpolaga, država članica, ki je priznala status begunca, za vsak primer posebej izkaže, da je zadevna oseba prenehala biti begunec ali ni bila nikoli begunec skladno z odstavkom 1 tega člena.

3. Države članice prekličejo, odpravijo ali zavrnejo podaljšanje statusa begunca državljanu tretje države ali osebi brez državljanstva, če po priznanju statusa begunca ugotovijo naslednje:

- (a) da bi moral biti ali da je izključen iz statusa begunca skladno s členom 12;
- (b) da je bilo njegovo napačno prikazovanje ali izpuščanje dejstev, vključno z lažnimi dokumenti, odločilnega pomena za dodelitev statusa begunca.

4. Države članice lahko prekličejo, odpravijo ali zavrnejo podaljšanje statusa begunca, ki ga je beguncu podelil vladni, upravni, sodni ali parasodni organ, kadar:

- (a) obstajajo utemeljeni razlogi, da se ga obravnava kot nevarnega za varnost države članice, v kateri se nahaja;
- (b) po pravnomočni obsodbi za izredno težko kaznivo dejanje predstavlja nevarnost za skupnost te države članice.

5. V situacijah iz odstavka 4 se lahko države članice odločijo, da beguncu ne priznajo statusa, če takšna odločitev še ni bila sprejeta.

6. Osebe, za katere se uporabljata odstavka 4 ali 5, uživajo pravice iz členov 3, 4, 16, 22, 31, 32 in 33 Ženevske konvencije ter podobne pravice, v kolikor se te osebe nahajajo v zadevni državi članici.

POGLAVJE V

POGOJI, KI JIH MORAJO IZPOLNJEVATI OSEBE ZA PRIZNANJE SUBSIDIARNE ZAŠČITE

Člen 15

Resna škoda

Resna škoda zajema:

- (a) smrtno kazen ali usmrtitev; ali
- (b) mučenje ali nehumano ali poniževalno ravnanje ali kazen prosilca v izvorni državi; ali
- (c) resno in individualno grožnjo za življenje ali osebnost civilista zaradi samovoljnega nasilja v situacijah mednarodnega ali notranjega oboroženega spopada.

Člen 16

Prenehanje

1. Državljan tretje države ali oseba brez državljanstva ni več upravičena do subsidiarne zaščite, kadar okoliščine, zaradi katerih ji je bil priznan status subsidiarne zaščite, prenehajo ali se spremenijo tako, da zaščita več ni potrebna.

2. Pri uporabi odstavka 1 države članice upoštevajo, ali je sprememba okoliščin dovolj pomembna in trajna, da osebi, upravičeni do subsidiarne zaščite, ne grozi več resno tveganje ali resna škoda.

Člen 17

Izključitev

1. Državljan tretje države ali oseba brez državljanstva ne more biti upravičen do subsidiarne zaščite, če obstajajo tehtni razlogi za domnevo, da:

- (a) je storil kaznivo dejanje proti miru, vojni zločin ali zločin proti človeštvu, kot so opredeljeni v mednarodnih instrumentih, ki določajo takšna kazniva dejanja;
- (b) je storil težje kaznivo dejanje;
- (c) je kriv dejanj, ki nasprotujejo namenom in načelom Združenih narodov, določenim v Preambuli in členih 1 in 2 Listine Združenih narodov;
- (d) predstavlja nevarnost za skupnost ali varnost države članice, v kateri se nahaja.

2. Odstavek 1 se uporablja za osebe, ki napeljujejo k izvrševanju kaznivih dejanj ali dejavnosti, navedenih v tem odstavku, ali pri njih kako drugače sodelujejo.

3. Države članice lahko državljanu tretje države ali osebi brez državljanstva odrečejo pravico do subsidiarne zaščite, če je ta pred sprejemom v državo članico storil eno ali več kaznivih dejanj izven področja uporabe odstavka 1, za katere bi bila, če bi bila storjena v zadevni državi članici, zagrožena zaporna kazen, in če je zapustil izvorno državo izključno zato, da bi se izognil sankcijam, ki so posledica teh kaznivih dejanj.

POGLAVJE VI

STATUS SUBSIDIARNE ZAŠČITE

Člen 18

Priznanje statusa subsidiarne zaščite

Države članice priznajo status subsidiarne zaščite državljanu tretje države ali osebi brez državljanstva, ki izpolnjuje pogoje za subsidiarno zaščito v skladu s poglavjema II in IV.

Člen 19

Preklic, odprava ali zavrnitev podaljšanja statusa subsidiarne zaščite

1. Pri prošnjah za mednarodno zaščito, ki so vložene po začetku veljavnosti te direktive, države članice preklicajo, odpravijo ali zavrnejo podaljšanje statusa subsidiarne zaščite državljanu tretje države ali osebe brez državljanstva, ki mu ga je priznal vladni, upravni, sodni ali parasodni organ, če je ta oseba prenehala biti upravičena do subsidiarne zaščite skladno s členom 16.

2. Države članice lahko preklicajo, odpravijo ali zavrnejo podaljšanje statusa subsidiarne zaščite državljanu tretje države ali osebe brez državljanstva, ki ga je priznal vladni, upravni, sodni ali parasodni organ, če bi tej osebi po priznanju statusa subsidiarne zaščite morala prenehati pravica do subsidiarne zaščite skladno s členom 17(3).

3. Države članice preklicajo, odpravijo ali zavrnejo podaljšanje statusa subsidiarne zaščite državljanu tretje države ali osebe brez državljanstva, če:

- (a) bi moral biti ali je bil po priznanju statusa subsidiarne zaščite izključen iz statusa subsidiarne zaščite skladno s členom 17(1) in (2);
- (b) je bilo njegovo napačno prikazovanje ali izpuščanje dejstev, vključno z lažnimi dokumenti, odločilnega pomena za priznanje statusa subsidiarne zaščite.

4. Brez poseganja v dolžnost državljana tretje države ali osebe brez državljanstva, da skladno s členom 4(1) razkrije vsa ustrezna dejstva in predloži vso ustrezno dokumentacijo, s katero razpolaga, država članica, ki je priznala status subsidiarne zaščite, za vsak primer posebej izkaže, da je zadevna oseba prenehala biti upravičena do subsidiarne zaščite ali ni bila do nje nikoli upravičena skladno z odstavki 1, 2 in 3 tega člena.

POGLAVJE VII

VSEBINA MEDNARODNE ZAŠČITE

Člen 20

Splošna pravila

1. To poglavje ne posega v pravice, določene z Ženevsko konvencijo.
2. To poglavje se uporablja tako za begunce kot za osebe, upravičene do subsidiarne zaščite, razen če besedilo določa drugače.
3. Pri izvajanju tega poglavja države članice upoštevajo specifičen položaj ranljivih oseb, kakršni so mladoletniki, mladoletniki brez spremstva, invalidi, starejši ljudje, nosečnice, starši samohranilci z mladoletnimi otroki in osebe, ki so bile izpostavljene mučenju, posilstvu ali drugim težjim oblikam psihološkega, fizičnega ali spolnega nasilja.
4. Odstavek 3 se uporablja le za osebe, pri katerih se po individualni presoji njihovega položaja ugotovijo posebne potrebe.
5. Pri izvajanju določb tega poglavja, ki se nanašajo na mladoletnike, države članice v prvi vrsti upoštevajo korist otroka.
6. V okvirih, ki jih določa Ženevska konvencija, lahko države članice zmanjšajo ugodnosti iz tega poglavja, ki se priznajo beguncu, ki je pridobil status begunca na podlagi dejavnosti z izključnim ali poglavitnim ciljem ustvarjanja potrebnih pogojev za priznanje statusa begunca.
7. V okvirih mednarodnih obveznosti držav članic lahko države članice zmanjšajo ugodnosti iz tega poglavja, ki se priznajo osebi, upravičeni do subsidiarne zaščite, katere status subsidiarne zaščite je bil pridobljen na podlagi dejavnosti z izključnim ali poglavitnim ciljem ustvarjanja potrebnih pogojev za priznanje osebe, upravičene do subsidiarne zaščite.

Člen 21

Zaščita pred vračanjem

1. Države članice spoštujejo načelo nevračanja skladno s svojimi mednarodnimi obveznostmi.

2. Kadar jim tega ne prepovedujejo mednarodne obveznosti iz odstavka 1, lahko države članice begunca vrnejo ne glede na to, ali so mu tak status formalno priznale ali ne, če:

- (a) obstajajo utemeljeni razlogi, da se ga obravnava kot nevarnega za varnost države članice, v kateri se nahaja; ali
- (b) po pravnomočni obsodbi za izredno težko kaznivo dejanje predstavlja nevarnost za skupnost te države članice.

3. Države članice lahko prekličejo, odpravijo ali zavrnejo podaljšanje dovoljenja za prebivanje beguncu, za katerega se uporablja odstavek 2.

Člen 22

Informacije

Države članice osebam, ki jim priznajo potrebo po mednarodni zaščiti, po priznanju statusa ustrezne zaščite čimprej omogočijo dostop do informacij o pravicah in dolžnostih, povezanih z njihovim statusom, v jeziku, ki ga verjetno razumejo.

Člen 23

Ohranjanje enotnosti družine

1. Države članice zagotovijo, da se lahko ohrani enotnost družine.
2. Države članice zagotovijo, da so družinski člani upravičenca do statusa begunca ali statusa subsidiarne zaščite, ki sami ne izpolnjujejo pogojev za tak status, upravičeni do ugodnosti iz členov 24 do 34, skladno z nacionalnimi postopki in v obsegu, združljivem z osebnim pravnim statusom družinskega člana.

Pri obravnavi družinskih članov upravičencev do statusa subsidiarne zaščite lahko države članice opredelijo pogoje, ki se uporabljajo za takšne ugodnosti.

V teh primerih države članice zagotovijo, da določene ugodnosti zagotavljajo ustrezen življenjski standard.

3. Odstavka 1 in 2 se ne uporabljata, kadar je ali bi bil družinski član izključen iz statusa begunca ali subsidiarne zaščite skladno s poglavjema III in V.

4. Ne glede na odstavka 1 in 2 lahko države članice zavrnejo, zmanjšajo ali ukinejo ugodnosti, navedene v teh odstavkih, iz razloga državne varnosti ali javnega reda.

5. Države članice lahko odločijo, da se ta člen uporablja tudi za druge bližnje sorodnike, ki so živeli skupaj kot člani družine v času odhoda iz izvorne države in ki so bili v tem času popolnoma ali pretežno odvisni od upravičenca do statusa begunca ali subsidiarne zaščite.

Člen 24

Dovoljenja za prebivanje

1. Čimprej po priznanju statusa in brez poseganja v člen 21(3) države članice upravičencem do statusa begunca čimprej izdajo dovoljenje za prebivanje, ki mora veljati vsaj tri leta in se lahko podaljša, razen če nujni razlogi nacionalne varnosti ali javnega reda zahtevajo drugače.

Brez poseganja v člen 23(1) lahko dovoljenje za prebivanje, izdano družinskim članom upravičencev do statusa begunca, velja manj kot tri leta in se lahko podaljša.

2. Čimprej po priznanju statusa države članice upravičencem do statusa subsidiarne zaščite izdajo dovoljenje za prebivanje, ki mora veljati vsaj eno leto in se lahko podaljša, razen če nujni razlogi nacionalne varnosti ali javnega reda zahtevajo drugače.

Člen 25

Potna listina

1. Države članice upravičencem do statusa begunca izdajo potne listine v obliki, določeni z vzorcem Ženevske konvencije, za namen potovanja izven njihovega ozemlja, razen če nujni razlogi nacionalne varnosti ali javnega reda zahtevajo drugače.

2. Države članice upravičencem do statusa subsidiarne zaščite, ki ne morejo dobiti nacionalnega potnega lista, izdajo listine, ki jim omogočajo potovanje vsaj takrat, kadar se pojavijo resni humanitarni razlogi za njihovo prisotnost v drugi državi, razen če nujni razlogi nacionalne varnosti ali javnega reda zahtevajo drugače.

Člen 26

Dostop do zaposlitve

1. Države članice upravičencem do statusa begunca od trenutka priznanja statusa begunca dovolijo zaposlovanje ali samozaposlovanje skladno s pravili, ki se sicer uporabljajo za zadevni poklic oz. javno službo.

2. Države članice zagotovijo, da se dejavnosti, kakršne so priložnosti za izobraževanje za odrasle v zvezi z delom, poklicno

usposabljanje in pridobivanje praktičnih izkušenj na delovnem mestu, upravičencem do statusa begunca nudijo pod enakimi pogoji kot državljanom.

3. Države članice upravičencem do statusa subsidiarne zaščite od trenutka priznanja statusa subsidiarne zaščite dovolijo zaposlovanje in samozaposlovanje skladno s pravili, ki se sicer uporabljajo za zadevni poklic oz. javno službo. Lahko se upošteva položaj na trgu dela v državah članicah, vključno z morebitnim prednostnim dostopom do zaposlitve za omejeno časovno obdobje, ki se določi skladno z nacionalnim pravom. Države članice zagotovijo, da ima upravičenec do subsidiarne zaščite dostop do delovnega mesta, za katerega je upravičenec prejel ponudbo skladno z nacionalnimi predpisi o prednostni obravnavi na trgu dela.

4. Države članice zagotovijo, da imajo upravičenci do statusa subsidiarne zaščite dostop do dejavnosti, kakršne so priložnosti za izobraževanje za odrasle v zvezi z delom, poklicno usposabljanje in pridobivanje praktičnih izkušenj na delovnem mestu, pod pogoji, ki jih določijo države članice.

5. Uporablja se v državah članicah veljavno pravo o osebnih prejemkih, o dostopu do sistemov socialne varnosti za zaposlene in samozaposlene in o drugih pogojih zaposlitve.

Člen 27

Dostop do izobraževanja

1. Države članice omogočijo polni dostop do izobraževalnega sistema vsem mladoletnikom s priznanim statusom begunca ali subsidiarne zaščite pod enakimi pogoji kot državljanom.

2. Države članice odraslim s priznanim statusom begunca ali subsidiarne zaščite dovolijo dostop do splošnega izobraževalnega sistema, nadaljnjega usposabljanja ali preusposabljanja pod enakimi pogoji kot državljanom tretjih držav, ki tam zakonito prebivajo.

3. Države članice zagotovijo enako obravnavanje upravičencev do statusa begunca ali subsidiarne zaščite in državljanov v okviru obstoječih postopkov priznavanja tujih diplom, spričeval in drugih dokazil o formalni izobrazbi.

Člen 28

Socialna blaginja

1. Države članice zagotovijo, da upravičenci do statusa begunca ali subsidiarne zaščite v državi članici, ki jim je ta status podelila, prejemajo potrebno socialno pomoč, kot jo prejemajo državljanji te države članice.

2. Z odstopanjem od splošnega pravila iz odstavka 1 lahko države članice omejijo socialno pomoč, ki jo prejmejo upravičenci do statusa subsidiarne zaščite, na osnovne dajatve, ki pa se dodeljujejo na enaki ravni in pod enakimi pogoji za upravičenost kot državljanom.

Člen 29

Zdravstveno varstvo

1. Države članice zagotovijo, da imajo upravičenci do statusa begunca ali subsidiarne zaščite dostop do zdravstvenega varstva pod enakimi pogoji za upravičenost kot državljeni države članice, ki jim je ta status podelila.

2. Z odstopanjem od splošnega pravila iz odstavka 1 lahko države članice omejijo storitve zdravstvenega varstva, ki jih prejmejo upravičenci do subsidiarne zaščite, na osnovne dajatve, ki pa se dodeljujejo na enaki ravni in pod enakimi pogoji za upravičenost kot državljanom.

3. Države članice pod enakimi pogoji za upravičenost, kot veljajo za državljane države članice, ki jim je priznala status, zagotovijo ustrezno zdravstveno varstvo upravičencem do statusa begunca ali subsidiarne zaščite, ki imajo posebne potrebe, na primer nosečnicam, invalidom, osebam, ki so žrtve mučenja, posilstva ali drugih težjih oblik psihološkega, fizičnega ali spolnega nasilja, ali mladoletnikom, ki so bili žrtve katere koli oblike zlorabe, zanemarjanja, izkoriščanja, mučenja, krutega, nehumanega in poniževalnega ravnanja ali ki jih je prizadel oborožen spopad.

Člen 30

Mladoletniki brez spremstva

1. Čimprej po priznanju statusa begunca ali subsidiarne zaščite države članice sprejmejo potrebne ukrepe za zagotovitev zastopanja mladoletnikov brez spremstva s strani njegovega zakonitega zastopnika ali po potrebi s strani organizacije, zadolžene za varstvo in blaginjo mladoletnikov, ali s kakšnim drugim primernim zastopanjem, vključno s tistim, ki temelji na zakonodaji ali odločbi sodišča.

2. Države članice zagotovijo, da imenovani skrbnik ali zastopnik mladoletnika ustrezno skrbi za potrebe mladoletnika pri izvajanju te direktive. Ustrezni organi to redno ocenjujejo.

3. Države članice zagotovijo, da se mladoletniki brez spremstva dodelijo:

- (a) odraslim sorodnikom; ali
- (b) rejniški družini; ali
- (c) v centre, specializirane za namestitve mladoletnikov; ali
- (d) v druge načine namestitve, primerne za mladoletnike.

V tem okviru se otrokova stališča upoštevajo skladno z njegovo starostjo in stopnjo zrelosti.

4. Kadar je le mogoče, se bratje in sestre ne ločujejo, pri čemer se upošteva korist zadevnega mladoletnika in zlasti njegova starost in stopnja zrelosti. Spreminjanje prebivališča mladoletnikov brez spremstva se omejuje na najmanjši možni obseg.

5. Države članice si v okviru varovanja koristi mladoletnika prizadevajo čimprej odkriti člane mladoletnikove družine. Kadar bi bilo lahko ogroženo življenje ali integriteta mladoletnika ali njegovih bližnjih sorodnikov, zlasti če so ti ostali v izvorni državi, je treba poskrbeti, da je zbiranje, obdelava in kroženje informacij o teh osebah izvedeno zaupno.

6. Osebe, ki delajo z mladoletniki brez spremstva, morajo imeti ali pridobijo izobrazbo, ki ustreza potrebam mladoletnikov.

Člen 31

Dostop do nastanitve

Države članice zagotovijo, da imajo upravičenci do statusa beguncev ali subsidiarne zaščite dostop do nastanitve pod enakimi pogoji kot drugi državljani tretjih držav, ki zakonito prebivajo na njihovih ozemljih.

Člen 32

Prosto gibanje v državi članici

Države članice upravičencem do statusa begunca ali subsidiarne zaščite dovolijo prosto gibanje na svojem ozemlju pod enakimi pogoji in z enakimi omejitvami, kot veljajo za druge državljane tretjih držav, ki zakonito prebivajo na njihovih ozemljih.

Člen 33

Dostop do integracijskih ukrepov

1. Da bi olajšale integracijo beguncev v družbo, države članice predvidijo integracijske programe, ki so po njihovem mnenju ustrezni ali ustvarjajo predpogoje za dostop do takšnih programov.

2. Kadar se državam članicam zdi ustrezno, se upravičencem do subsidiarne zaščite omogoči dostop do programov integracije.

Člen 34

Vrnitev

Države članice lahko nudijo pomoč upravičencem do statusa begunca ali subsidiarne zaščite, ki si želijo vrnitve.

POGLAVJE VIII

UPRAVNO SODELOVANJE

Člen 35

Sodelovanje

Vsaka država članica imenuje nacionalno kontaktno točko, katere naslov sporoči Komisiji, ta pa ga sporoči ostalim državam članicam.

Države članice v povezavi s Komisijo sprejmejo vse potrebne ukrepe za vzpostavitev neposrednega sodelovanja in izmenjave informacij med pristojnimi organi.

Člen 36

Osebj

Države članice zagotovijo ustrezno usposobljenost organov in drugih organizacij, ki izvajajo to direktivo, in njihovo zavezanost načelu zaupnosti, kot je opredeljeno v nacionalnem pravu, v zvezi z vsemi informacijami, ki jih prejmejo v okviru svojega dela.

POGLAVJE IX

KONČNE DOLOČBE

Člen 37

Poročila

1. Komisija do 10. aprila 2008 poroča Evropskemu parlamentu in Svetu o uporabi te direktive in predlaga vse potrebne spremembe. Ti predlogi za spremembe se v zvezi s členi 15, 26 in 33 pripravijo prednostno. Države članice do 10. oktobra 2007 pošljejo Komisiji vse potrebne informacije za pripravo tega poročila.

2. Po predložitvi poročila Komisija Evropskemu parlamentu in Svetu poroča o uporabi te direktive v državah članicah vsaj enkrat na vsakih pet let.

Člen 38

Prenos

1. Države članice sprejmejo zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s to direktivo, najpozneje do 10. oktobra 2006. O tem takoj obvestijo Komisijo.

Države članice se v sprejetih predpisih sklicujejo na to direktivo ali pa sklic nanjo navedejo ob njihovi uradni objavi. Način sklicevanja določijo države članice.

2. Države članice Komisiji sporočijo besedila določb predpisov nacionalnega prava, ki ga sprejmejo na področju, ki ga ureja ta direktiva.

Člen 39

Začetek veljavnosti

Ta direktiva začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Člen 40

Naslovniki

Ta direktiva je naslovljena na države članice v skladu s Pogodbo o ustanovitvi Evropske skupnosti.

V Luxembourg, 29. aprila 2004

Za Svet

Predsednik

M. McDOWELL